GÖKÇE MUNİS

SÜLEYMAN PEYGAMBER VEGVİSİR SEMBOLÜ ZODYAK VE YECUC-MECUC

Kitap

tilki
kitap
yayınevi

Süleyman Peygamber Vegvisir Sembolü Zodyak ve Yecuc-Mecuc
Gökçe Munis

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
kitap@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Gizem Aslan
Son Okuma: Alev Sevgi
Sayfa Tasarım: Efe Bozkurt
Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

1. Basım, İstanbul, Ağustos 2025
ISBN: 978-625-5896-70-4
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öğe, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

SÜLEYMAN PEYGAMBER VEGVİSİR SEMBOLÜ ZODYAK VE YECUC-MECUC

Gökçe Munis

İÇİNDEKİLER

Denizciliğe Adımı 14
Osmanlı Donanmasına Katılması 14
Ölümü 17
PİRİ REİS HARİTASININ GİZEMİ 19
Kolomb'un Seferinden Sonra 22
Karanın Görünüşü 26
Karayip Adaları 27
DER BEYAN-I HARTI 33
HARİTANIN BEYANI 35
İSKANDİNAV MİTOLOJİSİ 40
VEGVİSİR SEMBOLÜ 40
HZ. SÜLEYMAN 50
Kudüs'teki Tapınak Dağı 76
Tarşiş'ten değerli metaller 76
Kutsal Kitap eleştirisi: Süleyman'ın dindarlığı 77
Melekler ve Büyü 78
Süleyman'ın Mührü 80
Süleyman ve Asmodeus 80
Eserler 80
Tarık bin Ziyad 81
Melekler 83
Kabala'da 83
Girişsiz Saray 83
SEBE 84
Sebe Devleti 87
Melikler Dönemi (M.Ö. 650–115) 89
TÜBBA' 91

BELKIS (SABA MELİKESİ)..... 97
Kitaptan İlmî Olan Kişi Kimdir?..... 100
Habeş Efsanesinde Belkıs..... 101
Belkıs Edebiyatta ve Halk Kültüründe..... 102
HÜDHÜD..... 103
Hz. SÜLEYMAN'IN MÜHÜRLERİ..... 110
Hz. Süleyman'a ait 44 müh+ürün anlamları:..... 110
JÜPİTER'İN HALKA SİSTEMİ..... 116
Ay'ın İki Yüzü..... 124
Ay Denizi..... 125
Ay Dağları..... 126
Mars'ın Çeşitli Adları..... 153
İlk çağlarda Güneş..... 162
Hz. Süleyman'ın Anahtarı..... 172
Mason localarında kullanılan sütunların
Tapınakla ilişkisi var mı?..... 179
Hz. Süleyman büyücü kral mıydı?..... 180
Tapınağın altı yüzyıldır kazılmasına rağmen
bir şey bulunabildi mi?..... 181
ZODYAK..... 184
Klaudyos Batlamyus..... 185
Optik Araştırmaları..... 191
Astrolojik çalışmaları..... 193
Tetrabiblos..... 194
Kitap I: İlkeler ve teknikler..... 199
Batlamyus'un felsefi argümanları..... 200
Astrolojinin güvenilirliğinin derecesi üzerine tartışma..... 201
İlkelerin Tanıtımı..... 207
Kitap II: Dünyevi Astroloji..... 212
Kitap III: Bireysel burçlar (genetik etkiler ve yatkınlıklar)..... 219
Kitap IV: Bireysel Burçlar (Dışsal Tesadüfler)..... 224
Paraphrase Tabanlı Sürümler..... 230
Yunanca El Yazmaları..... 231
88 TAKIMYILDIZLARI..... 233

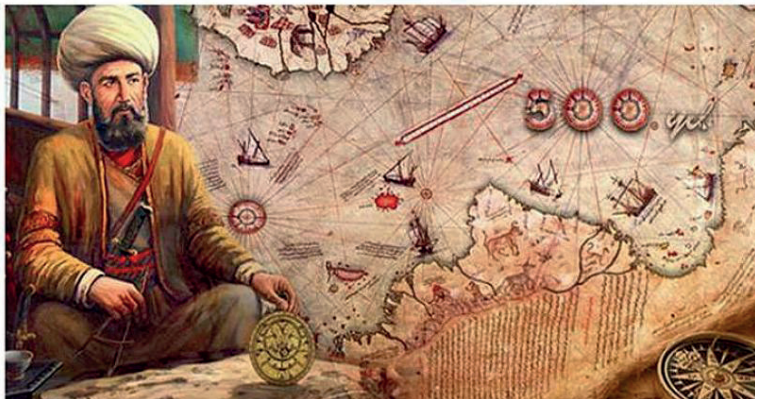
Ashâb-ı Kehf 236
YECÜC - MECÜC (GOG - MAGOG) 252
OGDOAD TANRILARI 260
NUN 262
AMMON - AMUN 262
OGDOAD TANRILARI 267
Baş Rahiplerin Gücü 271
İniş 271
Nubia ve Sudan 272
Libya 272
Levant 273
AMUNET 275
HEH 276
KUK 277
Osiris 279
Sirius 282
S Sirius Yıldızının Hikayesi 286
Mısır Uygarlığında Sirius 287
Sirius-A 298
Sirius-B 303
Sirius Üstkümesi 305
Kutsal metinlerde Sirius 306
Dogonlar 313
Dogon Tradisyonunda Nommo'nun Gemisiyle İlgili Belirtilen İnanışlar 320
İsis 322
Büyü ve Bilgeliğin Tanrıçası 329
Gökyüzü Tanrıçası 330
Evrensel Tanrıça 330
Kaynakça 337

Bu kitabı, rahmetli babam Doğan Munis'in aziz ruhuna ithaf ediyorum.

Kendisi, İslam tarihi ve felsefesi konusunda oldukça bilgi sahibi, Allah'a olan inancı tam, dini bütün bir insandı. Vefatından birkaç gün önce bana, Piri Reis'in haritasını incelememem için vasiyette bulunmuştu. Elbette, çocukluğumdan beri araştırma yaptığımı biliyordu. Benden istediği, keşfetmemdi... İnsanlığa yardımcı olabilecek, ışık tutabilecek bir şey…

İkinci kitabımda sizlere Ley hatlarından bahsetmiştim. Piri Reis'in haritasında dikkatimi çeken, dokuz renk kullanması ve rüzgâr gülleri olmuştu. İlk olarak en başından başlayalım: Amiral Piri Reis kimdir, nerelidir, hayatında neler olmuştur?

Pîrî Reis

Pîrî Reis (Osmanlıca: پیری رئیس; 1465/70, Gelibolu – 1554, Kahire), Osmanlı Türk'ü denizci ve kartograf. Asıl adı **Muhyiddin Pîrî Bey**'dir. Künyesi **Ahmed ibn-i el-Hac Mehmed El Karamanî**'dir. Amerika'yı gösteren **dünya haritaları** ve **Kitab-ı Bahriye** adlı denizcilik kitabıyla tanınmıştır. Ayrıca **Hadikat'ül Bahriye**, **Bilad-ül Aminat** ve **Eşkalnâme** gibi eserleri de bulunmaktadır.

Pîrî Reis'in memleketiyle ilgili bazı görüşler bulunmaktadır. 19. yüzyıl Osmanlı bibliyografya ve biyografi yazarı Mehmed Tahir Bey'in **Osmanlı Müellifleri** adlı eserinde kullanılan "Ahmed İbn-i Ali El-Hac Mehmed Karamanî Lârendevî" künyesinden yola çıkarak, **Karamanlı** bir ailenin çocuğu olduğu belirtilmektedir. Pîrî Reis'in babası **Karamanlı Hacı Mehmed**, amcası ise ünlü denizci **Kemal Reis**'tir. Kemal Reis'le bizzat tanışmış olan Osmanlı tarihçisi **Kemalpaşazâde**, onun **Gelibolulu** olduğunu belirtmiştir. Buradan yola çıkarak Ahmed Muhyiddin Pîrî'nin ailesinin, **Fatih Sultan Mehmed** devrinde padişahın emriyle

Karaman'dan **İstanbul**'a göç ettirilen ailelerden olduğu; ailenin bir süre İstanbul'da yaşadıktan sonra **Gelibolu**'ya göç ettiği kabul edilmektedir. 1500 yılında **Modon** civarında yaşanan deniz muharebesinde 30-35 yaşlarında bir gemi reisi olan Pîrî Reis, 1465-1470 yılları arasında bir tarihte doğmuştur.

Denizciliğe Adımı

Pîrî Reis tarafından yazılan **Kitâb-ı Bahriye** adlı eserden yola çıkarak, onun amcası Kemal Reis'le birlikte **Eğriboz** dolaylarında bulunduğu ve Kemal Reis'in Eğriboz'dan ayrılmasıyla da onunla birlikte **Cerbe Adası**'na yerleşerek korsanlık yaptığı anlaşılmaktadır. Kemal Reis ile birlikte **İspanya'daki Müslümanların yardımına** gitti. **Sicilya**, **Korsika**, **Sardinya** ve **Fransa** kıyılarına yapılan akınlara katıldılar. **Endülüs**'te Müslümanların hâkimiyetindeki son şehir olan **Gırnata**'da katliama uğrayan Müslümanlar, Osmanlı Devleti'nden yardım isteyince, o yıllarda denizaşırı sefere çıkacak donanması bulunmayan Osmanlı Devleti, Kemal Reis'i Osmanlı bayrağı altında **İspanya**'ya gönderdi. Bu sefere katılan Pîrî Reis, amcası ile birlikte Müslümanları İspanya'dan Kuzey Afrika'ya taşıdı.

Osmanlı Donanmasına Katılması

Venedik üzerine sefer hazırlığına girişen **II. Bayezid**'in, Akdeniz'de korsanlık yapan denizcileri Osmanlı donanmasına katılmaya çağırması üzerine, 1494'te amcası ile birlikte İstanbul'da padişahın huzuruna çıktı ve birlikte donanmanın resmî hizmeti-

ne girdiler. Daha sonra, Osmanlı donanmasının Venedik donanmasına karşı sağlamaya çalıştığı deniz kontrolü mücadelesinde Osmanlı donanmasında gemi komutanı olarak yer aldı; böylece ilk kez savaş kaptanı oldu. Kendisinin de önemli katkı sağladığı savaşların sonucunda Venedikliler barış istediler ve iki devlet arasında bir barış anlaşması yapıldı.

Pîrî Reis, 1495-1510 yıllarında **İnebahtı Sancağı**, **Modon**, **Koron**, **Navarin**, **Midilli**, **Rodos** gibi deniz seferlerinde görev aldı. Akdeniz'de yaptığı seyirler sırasında gördüğü yerleri ve yaşadığı olayları, daha sonra *Kitab-ı Bahriye* adıyla anılacak olan kitabının taslağı olarak kaydetti.

Pîrî Reis'ten bir harita (16. yüzyıl). 1513'te çizdiği dünya haritasının bir parçası, *Kitab-ı Bahriye*'sinde Rodos Adası, Pîrî Reis'in Gelibolu'daki büstü...

Pîrî Reis, 1511'de amcasının bir deniz kazasında ölümünden sonra Gelibolu'ya yerleşti. **Barbaros Kardeşler**'in idaresi altındaki donanmada Halaoğlu Muhiddin Reis ile Akdeniz'de bazı seferlere çıktıysa da daha çok Gelibolu'da kalıp haritaları ve kitabı üzerinde çalıştı. Bu haritalardan ve kendi gözlemlerinden yararlanarak 1513 tarihli **ilk dünya haritasını** çizdi. **Atlas Okyanusu**, **İber Yarımadası**, **Afrika'nın batısı** ile **Yeni Dünya** Amerika'nın doğu kıyılarını kapsayan üçte birlik parça, bu haritanın günümüzde elde bulunan bölümüdür. Bu haritayı dünya ölçeğinde önemli kılan, günümüze kalmamış olan **Kristof Kolomb'un Amerika haritasındaki bilgileri içeriyor olması** rivayetidir.

Barbaros Kardeşler, 1515 yılında dünyanın en büyük deniz güçlerinden birisini oluşturmuş ve Kuzey Afrika'da fetihler yapmışlardı. Pîrî Reis, Oruç Reis'in kaptanlarından birisi olarak, hediye

sunmak üzere yardımını bekledikleri **Yavuz Sultan Selim**'e gönderildiğinde, Yavuz'un yardım olarak verdiği iki savaş gemisiyle geri döndü. Pîrî Reis, 1516-1517 yıllarında İstanbul'a geldiğinde tekrar Osmanlı donanmasının hizmetine girdi; **Derya Beyi** (Deniz Albayı) rütbesini aldı ve **Mısır seferine** gemi komutanı olarak katıldı. Donanmanın bir kısmı ile **Kahire**'ye geçip **Nil Irmağı**'nın haritasını çizme fırsatı buldu.

Pîrî Reis, **İskenderiye**'nin ele geçirilmesinde gösterdiği başarılar ile padişahın övgüsünü kazandı ve sefer sırasında haritasını padişaha sundu. Günümüzde bu haritanın bir parçası mevcuttur, diğer parçası kayıptır. Bazı tarihçilere göre, Osmanlı padişahı dünya haritasına bakmış ve "Dünya ne kadar küçük..." demiştir. Sonra da, haritayı ikiye bölmüş ve "Biz doğu tarafını elimizde tutacağız..." demiştir. Padişah, daha sonra 1929'da bulunacak olan diğer yarıyı atmıştır. Bazı kaynaklarca, günümüzde bulunamamış olan doğu yarısını, **Hint Okyanusu**'nun ve onun **Baharat Yolu**'nun kontrolünü ele geçirmek için padişahın yapacağı olası bir seferde kullanmak istediği bile iddia edilmektedir.

Pîrî Reis, seferden sonra tuttuğu notlardan bahriye için bir kitap yapmak amacıyla Gelibolu'ya döndü. Derlediği denizcilik notlarını bir denizcilik kitabı (seyir kılavuzu) olan *Kitab-ı Bahriye*'de bir araya getirdi.

Kanûnî Sultan Süleyman dönemi, büyük fetihler dönemiydi. Pîrî Reis, 1523'teki **Rodos seferi** sırasında da Osmanlı donanmasına katıldı. 1524'te Mısır seyrinde kılavuzluğunu yaptığı sadrazam **Pargalı Damat İbrahim Paşa**'nın takdiri ve desteğini kazanınca, 1525'te gözden geçirdiği *Kitab-ı Bahriye*'sini İbrahim Paşa aracılığıyla Kanûnî'ye sundu.

Pîrî Reis'in 1526'ya kadar olan yaşamı *Kitab-ı Bahriye*'den izlenebilir. Pîrî Reis, 1528'de ilkinden daha ayrıntılı **ikinci dünya haritasını** çizdi.

1533 yılında **Barbaros Hayreddin Paşa** kaptan-ı derya olunca, Pîrî Reis de **Derya Sancak Beyi** (Tümamiral) unvanını aldı. Pîrî Reis, sonraki yıllarda güney sularında devlet için çalıştı. Barbaros'un 1546'da ölümünün ardından **Mısır Kaptanlığı** (Hint Denizleri Kaptanlığı da denilirdi) yaptı; **Umman Denizi**, **Kızıldeniz** ve **Basra Körfezi**'ndeki deniz görevlerinde yaşlandı. Osmanlı donanmasında yaptığı son görev, idamıyla sonuçlanan Mısır Kaptanlığı oldu.

Ölümü

Pîrî Reis, Kanûnî devrinde Portekiz ile sürekli savaş hâlindeydi. 80 yaşındayken, Aden şehrindeki Arap isyanını bastırmakta başarılı olduğu için kendisine yeni bir görev verildi. Süveyş'ten donanma ile Basra'ya gidip buradaki 15.000 askeri ve diğer gemileri de yanına alarak Hürmüz Adası'nı ele geçirmesi istendi. Bu adaya, mümkün olduğunca Portekizlilere bulaşmadan ulaşması isteniyordu.

Hint Okyanusu'na otuz civarında gemiyle açılan Pîrî Reis, kendisinden sayıca iki kat fazla Portekiz gemisini burada yenmeyi başardı. Savaştan kurtulup kaçan kimi Portekizliler, Hürmüz Adası'ndaki kaleye sığındı. Kale kuşatıldı, ancak buradaki Portekiz garnizonu hazırlıklı olduğu için işgal edilemedi. Kuşatma kaldırıldı. Bazı tarihçiler, bu kuşatmanın kaldırılma nedeninin Pîrî Reis'in Portekizlilerden rüşvet alması olduğunu iddia eder-

ler. Bölge halkının Portekizlilere yardımı üzerine kızan Pîrî Reis, burayı yağmaladı.

Bu yağma, onu idam sürecine götüren olayı başlattı. **Basra Valisi Ramazanoğlu Kubad Paşa**'dan yardım istedi. Fakat vali, onu bu yağmadan dolayı tutuklamak ve mallarına el koymak istedi. Portekiz donanmasının geniş bir kuvvetle **Basra Körfezi**'ni kapatmak üzere yola çıktığını haber aldı. Pîrî Reis'in donanması bakım ve onarım yaptırıyordu. Portekizlilerin ablukasına maruz kalmamak için askerlerini bırakarak üç gemi ganimet ile **Süveyş**'teki donanma merkez tersanesine geri döndü.

Basra Valisi'nin şikâyeti **Mısır Valisi**'ne ulaştı. Pîrî Reis tutuklandı. Mısır Valisi'nden Divan'a iletilen konuda, Pîrî Reis kuşatmayı kaldırmak ve donanmayı bırakmak suçlarından yargılandı. Kendisi, bakımsız donanma ile denize açılmasının sakıncalarını dile getirdiyse de suçlu bulunmasına engel olamadı. **Kanûnî Sultan Süleyman**'ın fermanı üzerine, **1554'te Kahire**'de boynu vurularak idam edildi.

İdam edildiğinde 80 yaşının üzerinde olan Pîrî Reis'in **mirasına** devletçe el konuldu.

PİRİ REİS HARİTASININ GİZEMİ

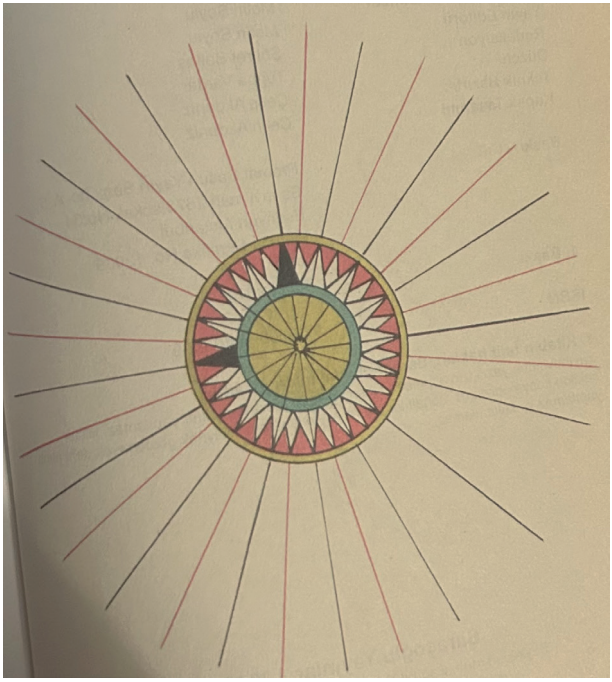
Beş asır önce Pîrî Reis tarafından çizilen haritada, Güney Amerika kıyıları, Avrupa'nın batı sahilleri ve Amerika kıyıları yer almaktaydı. Harita, 1929 yılında keşfedildi; ancak haritanın keşfine kadar kimsenin böyle bir haritanın varlığından dahi haberi bulunmuyordu. Aradan geçen 85 yıllık sürede harita incelendi ve harita hakkında pek çok çalışma yayımlandı.

Haritanın bu kadar özel olmasının nedeni ne olmalıydı? Bu haritayı bu kadar gizemli kılan neydi? Bu harita, o zamanlarda yeni bulunan Amerika kıtasını barındırmasının yanında, pek çok sırrı ve önemli denizcilik bilgisini de içinde bulunduruyordu. Bu bilgiler sonucunda harita hakkında sayılamayacak kadar çok teori ortaya atılmıştır. Bu çalışmada, Pîrî Reis'in haritası hakkında bilgiler verilecek ve haritanın sahip olduğu gizem hakkında açıklamalar yapılacaktır. Pîrî Reis'i anlamak adına detaylı bilgilendirmeler yapılacaktır.

Boylam hesaplamalarının yapılamadığı bir dönemde, Pîrî Reis tarafından dünya haritası çizilmişti. Karaların kesin olarak çizilmesi de 17. yüzyıldaki keşifler sonucunda mümkün olacaktı. Aynı dönemde mevcut olan haritalar, sembolik anlatımlara dayanarak bilgiler vermekteydi. Anlatımlar, bu haritalar için çok önemli sayılmaktaydı. Gemiler, kılavuz çizgilerine göre seyir hâlinde olurlardı ve haritada bulunan kerteriz noktalarına göre yönlerini belirlerdiler.

Portolan tekniği kullanılarak bu haritalar hazırlanmaktaydı. İtalyanca bir kelime olan "portolano", limanlarla bağlantılı olmak anlamında kullanılmaktaydı. Bu yöntemle hazırlanan haritalarda; kıyılar, adalar ve limanlar ile bunlar arasındaki mesafeyi, belirli referans noktalarından geçen çizgilerle belirlemek olanaklıydı. Bu çizgilerin arasındaki mesafe, bu bakımdan çok önemliydi.

Portolan tekniğine göre hazırlanan haritalarda, bazı önemli noktalara yerleştirilen **rüzgâr güllerinden** yararlanılmaktaydı. Rüzgâr güllerinden doğrusal olarak çıkan çizgiler, birbirlerini kesmekteydi. 32 ya da 16 kollu rüzgâr gülleri, denizcilerin sahip oldukları pusulalardaki yönleri göstermekteydi.

Yine aynı şekilde bu haritalarda tali pusula gülleri yer almaktaydı. Bu haritalarda ölçek skalaları da bulunuyordu. Pîrî Reis'in çizdiği haritada da aynı şekilde rüzgâr gülü, tali pusula gülleri ve ölçek skalaları yer almaktadır. Ne yazık ki bu haritanın tamamı tarafımıza ulaşamamıştır. Hâliyle tamamında ne kadar rüzgâr gülü, ne kadar tali pusula gülü ve ölçek skalası olduğu tahmin edilememektedir.

Pîrî Reis'in haritasının yan kısmında yer alan notta, kendisinin bu haritayı çizerken mevcut olan 20 farklı haritadan yararlandığını belirtmektedir. Bu haritalardan birinin de Kolomb'un haritası olduğundan bahsetmektedir. Yazdığı Kitab-ı Bahriye adlı eserinde, amcası Kemal Reis ile Kolomb'un 3 farklı seferine katıldığını belirtmiştir. Kemal Reis ile birlikte bilinen en iyi denizcilerden biri de Rodrigo de Triana'dır. 15. yüzyılda yaşamış İspanyol bir denizcidir. Kristof Kolomb'un ilk transatlantik yolculuğunda kullandığı üç İspanyol gemisinin en hızlısı olan La Pinta adlı karavelinin gözcülük görevinde bulunan Rodrigo, 12 Ekim 1492 gecesinde gemideki gözetleme noktasından ufku izlerken Guanahani olarak adlandırılan Bahama kıyılarını gördüğü için "Amerika'yı ilk gören Avrupalı" olarak da bilinir.

Gonzalo Fernández de Oviedo'nun Historia General y Natural de las Indias (Hint Adaları'nın Genel ve Doğal Tarihi) eserinde ve Francisco López de Gómara'nın Historia General de las Indias (Hint Adaları'nın Genel Tarihi) eserinde doğum adı Rodrigo Pérez de Acevedo olarak, 1515'te bir savcı tarafından karavellerden biri sorgulanırken Fernando García Vallejos adlı bir tanık ve Manuel de Valdovinos adlı başka bir tanık, savcıyla yaptığı sorguda Rodrigo'ya Juan Rodríguez Bermejo şeklinde ithaf edilmiştir. Triana ismini ise uzun süre boyunca kaldığı Sevilla kentinin Triana

Kasabası'ndan almaktadır. Baba ve annesi; Vicente ve Serení Betancour, Yahudilerle ticaret yapmak için kazıkta yakılan çömlek ticaretine girmiş, Müslümanlıktan Hristiyanlığa geçen Endülüslü çömlekçilerdir.

Kolomb'un Seferinden Sonra

Rodrigo de Triana, Kolomb'un ikinci seferinden döndükten sonra Afrika'ya giderek birçok sefere katılır. Burada Müslüman olur ve Pîrî Reis'in amcası olan Kemal Reis'in hizmetine girer. 24 Temmuz 1525'te başlayan Loaísa Seferi'nde García Jofre de Loaísa ile yolculuk ederken 1535'te seferi tamamlayamadan ölmüştür. Kastilya ve Leon Hükümdarları (I. Isabel ve II. Fernando) karayı ilk görene 10.000 Maravedí ödül sözü vermiştir. Ancak Kristof Kolomb'un karayı ilk kendi gördüğüne dair bir mektup yazarak kraliçeye gönderdiği ve Rodrigo de Triana'nın ödülü alamadığı ya da vadedilen kadar ödül alamadığı söylenir. Bir başka versiyon ise parayı kendi bütçesinden teklif edenin Kristof Kolomb'un kendisi olduğunu ve daha sonra vermediğini söyler.

Kristof Kolomb'un ilk yolculuğunda Niña, Pinta ve Santa María'daki 87 kişilik mürettebatı...

Niña

• **Vincente Yanez Pinzon (Kaptan)** • **Juan Nino (Gemi sahibi)** • **Francisco Nino** • **Bartolome Roldan** • **Alonso de Morales (Marangoz)** • **Andres de Huelva** • **Bartolome Garcia (Güverte reisi)** • **Diego Lorenzo** • **Fernando de Triana** • **Garcia Alonso**	• **Juan Arias (Kamarot)** • **Juan Arraes** • **Juan Romero** • **Maestre Alonso (Doktor)** • **Miguel de Soria (Hizmetçi)** • **Pedro de Soria** • **Pero Arraes** • **Pero Sanches** • **Rodrigo Monge** • **Sancho Ruiz (Pilot)**

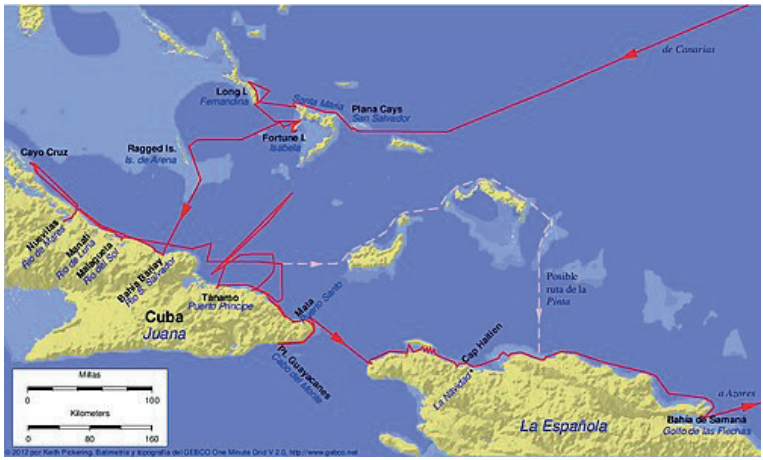
Santa María, Niña, Pinta

Pinta (Rodrigo de Triana'nın içinde bulunduğu gemi)

• **Martin Alonso Pinzon (Kaptan)** • **Francisco Martin Pinzon** • **Cristobal Garcia Xalmiento (Pilot)** • **Cristobal Quintero (Gemi sahibi)** • **Francisco Garcia Vallejo** • **Garcia Hernandez** • **Gomez Rascon** • **Juan Bermudez** • **Juan Quintero**	• **Juan Rodriquez Bermejo** • **Pedro de Arcos** • **Alonso de Palos** • **Alvaro Perez** • **Anton Calabres** • **Bernal (Hizmetçi)** • **Diego Martin Pinzon** • **Fernando Mendes** • **Francisco Mendes**	• **Gil Perez** • **Juan Quadrado** • **Juan Reynal** • **Juan Verde de Triana** • **Juan Vecano** • **Maestre Diego (Cerrah)** • **Pedro Tegero** • **Sancho de Rama**

Santa María (Kristof Kolomb'un bulunduğu gemi)

• Kristof Kolomb (Kaptan-Genaral)	• Alonso Clavijo	• Domingo de Lequeitio	• Juan Ruiz de la Pena
• Juan de la Cosa (Gemi sahibi)	• Andres de Yruenes	• Domingo Vizcaino (Şarapçı)	• Juan Sanchez (Doktor)
• Diego de Arana (Silah Ustası)	• Antonia de Cuellar (Marangoz)	• Gonzalo Franco	• Lope (Marangoz)
• Pedro de Gutierrez (Kraliyet kahyası)	• Bartolome Biues	• Jacomel Rico	• Maestre Juan
• Rodrigo de Escobedo (Filo sekreteri)	• Bartolome de Torres	• Juan (Hizmetçi)	• Marin de Urtubia
• Rodrigo Sanchez (Denetçi)	• Bartolome Garcia (Güverte reisi)	• Juan de Jerez	• Pedro de Terreros (Kamarot)
• Diego de Salcedo (Kolomb'un hizmetçisi)	• Chachu (Güverte reisi)	• Juan de la Placa	• Pero Nino (Pilot)
• Luis de Torres (Tercüman)	• Cristobal Caro (Kuyumcu)	• Juan Martines de Acoque	• Pedro Yzquierdo
• Rodrigo de Jerez	• Diego Bermudez	• Juan de Medina	• Pedro de Lepe
• Alonso Chocero	• Diego Perez (Ressam)	• Juan de Moguer	• Rodrigo Gallego (Hizmetçi)

Kristof Kolomb'un İlk yolculuğu

Karanın Görünüşü

12 Ekim 1492'de, Kristof Kolomb'un Atlantik Okyanusu'nu geçtiği ilk yolculuğunda kullandığı üç gemiden biri olan **Pinta** karavelinde, gözetleme yerinde **Rodrigo de Triana**'nın Amerika kıtasını ilk defa gördüğü anı, **Kristof Kolomb** tarafından birinci seyir günlüğünde şu şekilde aktarılmıştır:

"...Karavel Pinta diğer gemilerden daha hızlıydı, kara göründü ve Amiral'in emrettiği işaretleri yaptı. Bu gördüğüm topraklar ilk olarak kendine Rodrigo de Triana diyen bir denizci tarafından görülmüştür…"

İspanya Kralı V. Karl'ın isteği üzerine **Doğu Hint Adaları** içindeki **Baharat Adaları**'nı kolonize etmek için İspanya'nın **La Co-**

ruña kentinden yedi gemilik filo ile 24 Temmuz 1525'te yola çıkan Rodrigo de Triana, yolculuğun başlamasından 10 sene sonra, seferin tamamlanmasından 1 yıl önce **Maluku Adaları, Endonezya**'da ölmüştür.

Karayip Adaları

Juan de la Cosa'nın 1500 yılında, **Alberto Cantino**'nun 1502 yılında çizdikleri haritalarda Karayipler daha gerçekçi bir konumda yer almaktaydı. Ancak Pîrî Reis, bu iki isme göre Brezilya'nın doğu kıyılarını daha doğru çizmektedir. Böyle bir çelişkinin temel nedeni ne olabilir? Nasıl böyle bir farklılık doğmaktadır?

O dönemlerde hassas ölçüm teknikleri henüz keşfedilmediğinden dolayı, haritacılar tarafından yeni keşfedilen yerler, seyahat notları referans alınarak çizilmekteydi. Burunların, nehirlerin, adaların, koy ve körfezlerin kabaca tasvirleri sonucunda bu haritalar çizilmiştir. Sonuç olarak, haritalar doğru hesaplanmamış coğrafi bilgiler ve farklı şekiller içermekteydi. Genel olarak haritalar, bölgeler görülmeden çizilirdi; hatta mevcut çizilmiş haritalar kopyalanırdı. İhtiyaca göre de harita üzerinde sonradan değiştirmeler yapılırdı. Bu sebeplerden kaynaklı olarak, farklı haritalar yan yana geldiğinde farklı ölçekler ortaya çıkabilmekteydi.

Bu dönemlerde, dünyanın gerçekte sahip olduğu ölçüden daha küçük olduğu düşünülmekteydi. Bu hesaba göre de Asya kıtasının Atlas Okyanusu'nun hemen karşısında olması gerektiği sonucu ortaya çıkıyordu. Yeni dünya ilk keşfedildiğinde, 1507 yılına kadar tanzim edilmiş olan haritalar, eski Uzak Doğu haritalarına

eklenmiş ve bu eklemeye bir de güneyde var olduğu sanılan **Keşfedilmemiş Topraklar** eklenmişti.

Bu görüşlerin asıl dayanağı olarak da Rönesans'ta ortaya çıkan Antik Yunan filozoflarının görüşlerini aktarabiliriz. Bazı haritalarda mitolojik adalar da bulunmaktaydı. Hatta Pîrî Reis'in haritasında yer alan **St. Brendan Adası** da mitolojik adalardan birisidir. Bu adanın o zamanlarda Azorlar'dan uzakta olmadığı düşünülmekteydi. Pek yakında bir yerde konumlanmış olmalıdır.

Karayipler ve Güney Amerika kıyılarının keşfi, Pîrî Reis'in haritasını çizdiği zamanlarda çoktan yapılmıştı. 1499 ve 1502 yılları arasında anakaraya **Amerigo Vespucci** tarafından iki önemli sefer yapılmıştı. Kendisi 50. paralelin güneyine kadar ulaşmıştı. Bu yer, **Macellan Boğazı**'na ve **Tierra del Fuego**'ya yakın bir yer sayılırdı. Vespucci'nin yeni kıtaya geldiğini anlaması ile bu kıtaya kendi adı verilmiştir. İlk zamanlarda bu ad yalnızca kıtanın güneyini ifade etmek için kullanılmaktaydı. Karayipler'in kuzey kısmında yer alan toprakların ise hâlen daha Asya kıtası ile bağlantılı olduğu düşünülmekteydi.

Hint Adalarına ulaştığını zanneden Kolomb da dünyanın çevresini doğru hesaplayamamıştı. Bu nedenle de Pîrî Reis'in haritasında Küba'nın kuzey-güney doğrultusunda yer almasına neden olan da Kolomb tarafından yapılan bu hatalardı. Bu hatalar, Pîrî Reis'in haritasında hata yapmasına da neden olmuştur. Toscanelli tarafından çizildiği tahmin edilen Kolomb'un kayıp haritasını Pîrî Reis'in kopyaladığı bölüm, yeni keşfedilmiş olan yerlerin eklendiği 15. yüzyıl Uzakdoğu çiziminin ta kendisidir. Pîrî Reis, 1528 yılında hazırladığı ikinci dünya haritasında hatasını düzelterek Karayipleri gerçeğe uygun bir biçimde çizmiştir. Pîrî Reis'in

haritasında Güney Amerika kıyılarının doğuya uzanış şekli de dikkat çekmektedir. Bazı iddialara göre bu durum deri parşömenin şeklinden kaynaklı olabileceği gibi, çizim sırasında kullanılan özel teknikler nedeniyle de ortaya çıkmış olabilir. Hatta bazı iddialar arasında Pîrî Reis'in harita çizimi sırasında dünya dışı varlıklar tarafından hazırlanan bazı haritalardan faydalandığı da yer almaktadır. Bu da hataya neden olduğu yönünde iddia olarak ifade edilmektedir.

Haritada yer alan uzantının o sıralarda henüz keşfedilmemiş olan Antarktika kıtası olduğu da iddia edilmektedir. Gerçi haritaya dikkatli bir şekilde bakıldığında buranın kıtanın devamı şeklinde çizilmiş bir yer olduğu anlaşılmaktadır. Neden böyle çizildiği çok anlaşılmamakla birlikte, bu sorunun cevabı sanırım Pîrî Reis'in bu yerleri çizerken kullandığı Portekiz portolanlarından kaynaklı olabileceği yönünde verilebilir.

1494 yılında İspanya ve Portekiz arasında imzalanan anlaşmaya göre Yeni Dünya, "la Raya" ismi verilen boylam boyunca İspanya ve Portekiz arasında paylaştırılmıştı. Antlaşma gereğince yeni keşfedilen topraklardan meridyenin doğusundaki toprakları Portekiz, meridyenin batısındaki toprakları da İspanya elde etmiş sayılacaktı. Bu kıtanın güney kısmına ulaşabilen ilk ülke Portekiz olmuştur. Haliyle Portekizliler tarafından elde edilen yeni yerlerde hak iddia edebilmek için haritalarda yer alan sınırlardan Brezilya'nın güney kıyılarını ve Tierra del Fuego'yu la Raya'nın doğusuna doğru yaymak politik bir hamle olarak gerçekleşmiş olabilir. Bu siyasi değişiklik ise Pîrî Reis'in faydalandığı Portekiz portolanlarının hatalı bir şekilde bölge aktarımı sağladığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Bu durum ise Pîrî Reis'in haritasında ortaya çıkan hatanın açıklayıcısı gibi görünmektedir. Çünkü bu

dönemlerde haritalarda yer alan hatalar fazla olduğu için, idari amaçlarla haritalarda bu şekilde değişiklikler sıklıkla yapılmaktaydı.

Pîrî Reis'in haritasının alt kısmında yer alan alanları daha iyi anlayabilmek adına, Pîrî Reis haritasını 90 derece saat yönünün tersine bir kez daha çevirmekte fayda vardır. Haritada yer alan distorsiyona karşılık, Güney Amerika kıyılarında San Matias Körfezi, Valdes Yarımadası ve San Jorge Körfezi tanımlanabilmektedir. Bu kısmın Arjantin Körfezi olduğuna ilişkin kanıt olarak, haritanın sağ alt kısmında yer alan büyük ada ve küçük adaların bulunması verilebilir. Bunlar Malvinas Adaları'nın ilk çizimlerini yansıtıyor olabilir. Aynı şekilde adanın yan taraflarında Macellan Boğazı'nın giriş kısmı ve San Sebastian Körfezi'nin açık bir şekilde görünmesi de bu düşünceyi destekler niteliktedir. Haritanın ortaya çıktığı yıllarda Macellan Boğazı henüz bulunamamıştı. Falkland Adaları da 1592 yılında keşfedilmişti. Ancak Pigafetta, 1519 yılında keşif yapan Macellan'ın boğazı zaten bildiğini ifade etmiştir. Bu gizem, ona göre Macellan tarafından zaten çözülmüştü.

Antarktika olduğu düşünülen ve Macellan Boğazı'nın doğusuna doğru yer alan kıtaya bütünleşik olarak konumlanmış topraklar neresidir? Pîrî Reis'in haritasında bu yer, yılan resmi ile işaretlenmiştir. Burası ile ilgili alttaki notta da buranın terk edildiği ve yılanlarla dolu bir yer olduğu yazılmıştır. Portekizli denizcilerin bu sebepten ötürü buraya gelmediklerini ve ayrıca ikliminin de çok sıcak olduğunu ifade etmiştir. Belirtilen özellikler Antarktika'ya uymamaktadır. Bahsedilen bu bölge, Ateş Ülkesinin doğu kısmı olabilir. Macellan tarafından buraya Ateş Ülkesi ismi verilmiştir. Çünkü kendisi boğazdan geçerken köylerde yanan ateşleri görmüştür.

Pîrî Reis, Macellan'dan daha önceki bir zamanda Tierra del Fuego'ya ulaşan denizcilerin tuttukları notlara sahip olmuştur. Pîrî Reis, 1500'lü yılların başında ünlü olan coğrafi teorilerin etkisi altında kalarak Terra Australis ile Güney Amerika sahillerini bağlamıştır. Lopo Homem tarafından çizilen bu harita 1519 tarihlidir. Pîrî Reis'in haritasının eksik kalan kısımlarını tahmin etmek mümkün olabilmektedir. Pîrî Reis tarafından 1513 yılında çizilen dünya haritası, zamanın tüm haritalarından ve seyahat notlarından faydalanılarak oluşturulmuştur. Çağın çok ilerisinde bir çalışmanın örneğidir. Pîrî Reis, bu harita çiziminde kendi deneyimlerini de ekleyerek güzel bir sentez ortaya koymuştur. Kendi tecrübeleri de haritanın doğru bir şekilde biçimlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Son olarak, tüm sahip olduğu deneyim ve bilgi birikimine dayanarak 1528 yılında ikinci dünya haritasını çizmiştir ve böylelikle denizcilik tarihinde adının yerini sağlamlaştırmıştır.

Pîrî Reis, dönemin devletlerce sahip olunan teknolojisine göre çok ileri bir isabetle harita çizmeyi başarmıştır. Çizdiği bu harita ile gerçeğe yakın hesaplamalara dayanan çizimler gerçekleştirmiştir. Referans olarak aldığı bazı haritalarda yer alan hatalı tespit ve çizimler nedeniyle ilk haritasında bazı hatalar bulunmaktadır. Bu tamamen referans aldığı haritaların yanlış çizilmesinden ya da hesap hatalarına dayanmasından kaynaklanmaktadır. Pîrî Reis'in çizdiği haritalar dönemin padişahı tarafından da büyük bir ihtişamla karşılanmıştır. Dönemin padişahı tarafından bu büyük denizci övgüye mazhar olmuştur. Çizilen bu iki harita ile birlikte Pîrî Reis'in denizcilikteki bilgi birikimi ve kabiliyeti de tüm dünyaya duyurulmuştur.

Öte yandan Pîrî Reis'in haritasını nasıl çizdiğini hep merak ettik, değil mi? Başka bir haritadan kopyalamış olabileceğini düşünüyorum. Yani seferleri sırasında bulduğu bir haritayı, çok eski olduğu için tekrar çizmiş olabilir. Ama şahsi fikrim bu harita Hz. Süleyman zamanından kalmış bir harita. Hatta kendisinin çizmiş olduğuna dair Pîrî Reis'in şiiri bulunmaktadır.

DER BEYAN-I HARTI

Çünkü bildün pusulanın halini,
Dinle hartınun dahi ahvalini.
Hartıyı hem pusulayı bil sahih,
Ta Süleymanu'n-nebi itdi tashih.

Zira ana ins ü cin vahş u tuyur,
Kim musahhar olmuş idi dahi mür.
Hem revayih tabi olmuştu ana,
Emr-i Hakkdur bu söze kalma tana.

İlm-i derya dahi ana hemçünan,
Olmuş idi hep musahhar bi-güman.
Malum oldu bahr ana mil be-mil,
İmdi andan kaldı dinür bu sebil.

Zira hartı irtifa'almağıla,
Sığı taşı ma'lum itmez irtifa.
Zira yüz mil denizde niçe taş,
Vardur anları kim ide bile faş.

El-Hususa hiç görünmez her biri,
Dört kulaçdur yahud beşdür üzeri.
Kimi dahi vardur anun on kulaç,
Nice ider buna usturlab ilaç.

Kim aradı buldu imdi anları,
Ta denizün ortasında bunları.
Buldularsa ba'zısın ehl-i funün,
Vaki olmuşdur gezerken ta o gün.

Üzerinde irtifa'ın aldılar,
Sanma aramağıla anı buldular.
Üzerinde irtifa'ın aldılar,
Kılca noksan anda ger olduyısa,

Hiç amel olmaz o hartı il tamam,
Dahi dinle gör nedür bunda meram.
Bir yirün kim ortası derya ola,
Arası beş altı yüz mil ma ola.

Ol denizün canibini hod iy yar,
Beş kenardur niçe yüz mil her diyar.
İmdi anun karşusın birbirine,
Yazamaz anı mühendis yirine.

Hiç görünmez kim pusulaya anı,
Ala dahi yaza anun cemini.
İrtifa'ın alsa yazsa iy cüvan,
Bilki elbet sehvi der kılca oran.

Kılca yanılsa bunu ehl-i fünun,
Şöyle bil yanlış olur cümle burun.
Gelmez ol pergele hem dahi bile,
Yanlış olur kim alur anı ele.

Bulsalar yanlışın anun bir gezin,
Keştibanun dinlemezlerdi sözin.
İmdi bil harti velayet işidür,
Zira hartıda sahidür zikr olan.

Kılca fark itmez bilesiz kim işan,
Te'lifini hartınun didüm sana.

Kitab-ı Bahriye, cilt 1, s. 79-81.

“Bazı haritalar rotayı değil, kaderi gösterir.”

Gökçe Munis, bu eserde pusulanın ibresini tarihin görünmeyen katmanlarına çeviriyor. Pîrî Reis’in kayıp haritasında yankılanan sırlar, Hz. Süleyman’ın mühürlerinde saklı kadim bilgiler, Vegvisir’in sessiz çığlığı ve Yecüc ile Mecüc’ün gölgeleri... Hepsi aynı çizgide buluşuyor: Bilinmeyenin eşiğinde.

Bu kitap, yalnızca geçmişi anlatmıyor—onu dinliyor. Çünkü bazen en gerçek bilgi, bir şiirin mısrasında ya da unutulmuş bir mühürde gizlidir:

“Ta Süleymanu’n-nebi itdi tashih.”

Zamanın ötesine uzanan bir keşif... Harita hazır. Peki, yolculuğa var mısınız?

9 786255 896704